

VIHREÄ VARJOHALLITUSOHJELMA 2015-2019

RAKENNETAAN PAREMPI HUOMINEN

Vihreät De Gröna

VISIO 2025

Suomea on rakennettu maana, jossa jokaisen ihmisen on hyvä olla. Edessämme on nyt arvovalinta. Toiset uskovat, että edessä on vain leikkausten ja kurjistumisen tie, koska eivät näe vaihtoehtoja taloutemme korjaamiseksi. Me emme usko siihen. Me haluamme tarjota vaihtoehdon. Me haluamme uudistaa hyvinvointivaltiota sellaiseksi, että se nostaa ihmisiä työelämään, kasvattaa nuoria saamaan tulevaisuuden taitoja ja auttaa kaikkia pärjäämään elämässään. **Me haluamme rakentaa paremman huomisen.**

Nyt ei ole aika antaa periksi. Kysymys kuuluu: onko Suomella malttia uudistaa hyvinvointia niin, että kaikki ihmiset pysyvät mukana? Me uskomme siihen, että suomalaiset haluavat valita tämän reitin. Reitin, jossa pidetään huolta jokaisen kyvystä ja mahdollisuuksista kulkea polulla, joka ei johda umpikujaan.

Suomi tavoittelee asemaa kansainvälisenä talouden, osaamisen ja hyvinvoinnin edelläkävijänä. Me haluamme luoda uutta työtä, jolla Suomi menestyy ja joka tuo turvaa ihmisille työelämän murroksessa. Pitämällä huolta ympäristöstämme luomme hyvää tulevaisuutta. Köyhyyden torjuminen on välttämätöntä, jotta ihmiset pysyvät samassa veneessä. Hyvällä koulutuksella luomme jokaiselle nuorelle mahdollisuuden hyvään elämään.

Talouden uudistamisessa olemme valintatilanteessa. Me uskomme, että tätä maata voidaan uudistaa paremmaksi meille kaikille. Sosiaaliturva on uudistettava perustuloksi, jotta ihmiset pääsevät työhön ja sosiaaliturva nostaa ihmistä köyhyydestä. Eriarvoisuuden ja köyhyyden torjuminen on tärkeää, jotta pidämme huolta jokaisen oikeudesta hyvään tulevaisuuteen. Suomi on maa, joka kantaa globaalia vastuuta äärimmäisen köyhyyden poistamiseksi maailmasta ja rauhanomaisen kansainvälisen järjestyksen ylläpitämiseksi.

Julkinen talous korjataan nostamalla työllisyyttä, uudistamalla rakenteita ja investoimalla kestäväan kasvuun. Palvelujen leikkaukset

johtaisivat vain kurjistumisen kierteeseen. Me haluamme uudistaa Suomen julkista sektoria, työelämää ja taloutta. Emme nojaudu vanha-kantaisiin keskitettyihin energiaratkaisuihin tai ihmisiä holhoavaan hallintoon. Etsimme uusia, parempia ratkaisuja niin ihmiselle, ympäristölle kuin taloudellekin. Samalla ratkomme aikamme suuria ympäristökrisejä. Ilmastonmuutos on aikamme suurin ongelma ja käsillä on viimeiset hetket sen hillitsemiseen.

Suomi on maa, jossa kaikkien hyvinvoinnista ja tasa-arvosta pidetään huolta. Vaalimme Suomen asemaa kansainvälisenä, monikulttuurisena maana, jonka työmarkkinoille on helppo tulla tekemään työtä ja rakentamaan Suomea. Vaalimme Suomea, jossa ketään ei syrjitä ja kiusata. Sukupuolten tasa-arvoa toteutetaan kaikissa päätöksissä ja rasismi torjutaan. Kaikille taataan tasa-arvoisesti hyvä koulutus ja edellytykset hyvään elämään.

Utelias ja rohkea yhteiskunta ottaa käyttöön älykkäitä ja kestäviä energiaratkaisuja uusien työpaikkojen luomiseksi. Se puolustaa myös Suomen arvoja, kansainvälistä oikeutta ja ihmisoikeuksia ulkopoliitikassaan. Se uudistaa työmarkkinoitamme ja sosiaaliturvaamme vastaamaan tämän päivän suomalaisten tarpeisiin ja huomisen työpaikkojen luomiseen. Se takaa jokaisen ihmisen yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon.

Silloin me pärjäämme, kun kaikilla on tilaa olla omanlaisiaan. Sellaista Suomea rakennamme yhdessä.

TALOUSPOLITIIKAN LINJA

Talouspolitiikan lähtökohtana on tulevaisuuden pärjäämistä vahvistavat uudistukset, jotka modernisoivat hyvinvointivaltion ja tukevat kasvua ja työllisyyttä. Tällöin taloutta voidaan sopeuttaa maltillisemmin. Tavoitteena on **saavuttaa julkisen talouden tasapaino** ja **kuroa umpeen kestävyysvajetta**.

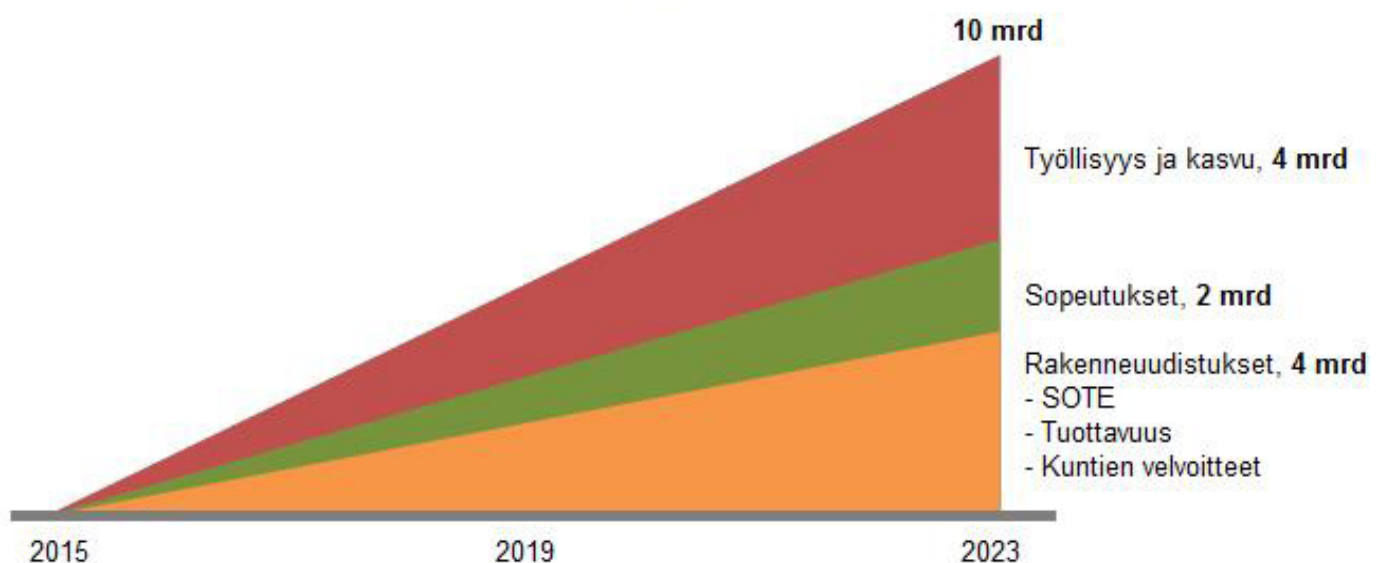
Kestävyysvajeen kuromiseen menee useampi vaalikausi, mutta sovitut mm. eläkeikää ja sosiaali- ja terveyspalveluita koskevat rakenneuudistukset toteutetaan nopealla aikataululla.

Aikaa julkisen talouden tasapainottamiseen varataan kaksi vaalikautta. Aikalisällä pienennetään yhden vaalikauden aikana toteutettavia sopeutustoimia. Näin vähennetään riskiä, että finanssipolitiikan kiristäminen syö talouskasvua ja vaikeuttaa sitä kautta tasapainon saavuttamista. (Hallitus: 4-6 vuotta)

Työllisyyden kehitys määrittää pitkälle sen, kuinka paljon julkinen talous kaipaa sopeutusta. Kunnianhimoisena tavoitteena on saavuttaa 74 % työllisyysaste (200 000 uutta työpaikkaa), mikä toteutuessaan puolittaa VM:n arvion mukaisen leikkaustarpeen. (Hallitus 72%)

Työllisyyspolitiikan kulmakivet ovat perustulo, energiavallankumous ja yrittäjyyden vahvistaminen. Lisäksi työikäisen väestön määrää kasvatetaan helpottamalla työperäistä maahanmuuttoa.

Vihreiden talousohjelman vaikuttavuus

TAVOITTEENA ON KOKONAISUUS, JOKA
KAVENTAA TULOEROJA JA VÄHENTÄÄ
KÖYHYTTÄ SEKÄ VAHVISTAA
SUKUPUOLTEN VÄLISTÄ
TASA-ARVOA.

Kokonaissopeutus vaalikauden aikana on korkeintaan kaksi miljardia euroa. *(Hallitus: 4 miljardia + mahdolliset lisätoimet)*

Toimia kohdennetaan kolmeen "koriin": (1) välittömät verot, (2) ympäristölle haitalliset tuet ja (3) menoleikkaukset/maksujen korotukset. Puolet sopeutuksesta saadaan kokoon kahdesta ensimmäisestä eli kiristämällä välittömiä veroja ja karsimalla ympäristölle haitallisia tukia ja toinen puoli kolmannesta eli leikkaamalla menoja tai korottamalla maksuja.

Tavoitteena on kokonaisuus, joka kaventaa tuloeroja ja vähentää köyhyyttä sekä vahvistaa sukupuolten välistä tasa-arvoa.

Verolinjauksilla tuetaan yrittäjyyttä ja työllisyyttä ja vauhditetaan kasvua. Samalla vahvistetaan taloudellista tasa-arvoa. Pienituloisten verotusta kevennetään merkittävästi ja kevennykset ulotetaan myös etuuksiin. Sopeutukset ulotetaan verotuksen kautta myös hyvätuloiisiin palkansaajiin ja kohdenetusti vauraimpaan väestönosaan.

Hallitus kannustaa työmarkkinajärjestöjä yhteiskuntasopimukseen, jossa viennin kilpailukyvyn rinnalla vahvistetaan kotimaista yrittäjyyttä ja työmarkkinoiden tasa-arvoa.

Hallitus laatii kasvupaketin, jolla luodaan pohjaa tulevaisuuden kasvulle ja pehmenetään leikkauksia. Tavoitteena on 3 miljardin kokonaisuus, jossa on kaksi miljardia julkista rahaa ja miljardin verran yksityistä rahaa. *(Hallitus: 1,6 mrd)*

STRATEGISET PAINOPISTEET

KORKEA TYÖLLISYYS

TILANNEKUVA

Työ muuttuu ja epävarmuus työelämässä lisääntyy. Vanhat perinteiset alat hiipuvat ja huoli oman työn tulevaisuudesta koskettaa monia. Työelämän sääntely ei vastaa tämän päivän todellisuutta eikä työn tarjoaminen ja vastaanottaminen aina kannata. Digitalisaatio on maailmantaloudelle suurin muutos sitten teollistumisen. Sen ennakoidaan korvaavan lähivuosina jopa kolmanneksen suomalaisten ammateista.

STRATEGISET TAVOITTEET

- Suomeen on syntynyt 200 000 uutta työpaikkaa ja työllisyysaste on noussut 74 prosenttiin.
- Naisten työssäkäynti on noussut Ruotsin tasolle eli vähintään 5 prosenttiyksikköä nykyistä korkeammaksi.
- Pienten yritysten työllisyys lähenee eurooppalaista tasoa, mikä tarkoittaa yli 50 000 uutta työpaikkaa.
- Työperäinen maahanmuutto on merkittävästi nostanut työkäisten määrää.
- Työllistäminen ja työn vastaanottaminen on nykyistä kannattavampaa.

TYÖLLISYYSPOLITIIKAN
KULMAKIVET OVAT PERUSTULO,
ENERGIAVALLANKUMOUS JA
YRITTÄJYYDEN
VAHVISTAMINEN.

HALLITUSKAUDEN KÄRKIHANKKEET

Työllisyysasteen nousua tavoitellaan ennen kaikkea perustuloon nojaavalla ja työnteon kannattavuutta parantavalla sosiaaliturvalla sekä energiaremontilla, joista on omat lukunsa.

- Vanhemmuuden kustannukset tasataan ja otetaan askeleita kohti 6+6+6 -mallia.
- Kannustetaan pieniä yrityksiä palkkaamaan ensimmäiset työntekijät vapauttamalla työnantajat sivukuluista ensimmäiseksi vuodeksi.
- Vauhditetaan kotimaisten palvelualojen kasvua mm. alentamalla ravintolassa tarjoillun alkoholin arvonlisäveroa.
- Innovaatiopolitiikalla tuetaan uuden työn ja talouden syntyä.
- Mahdollistetaan yrittäjyyden aloittaminen ansiosidonnaisella päivärahalta.
- Parannetaan itsensä työllistäjien sosiaaliturvaa ja asemaa työelämässä.
- Mahdollistetaan sujuva palkansaajan ja yrittäjän statuksen yhdistäminen.
- Poistetaan työperäisessä maahanmuutossa ns. tarveharkinta ja annetaan Suomessa opiskelleille ulkomaalaisille pysyvä oleskelulupa valmistumisen jälkeen.
- Tehostetaan kotoutumista ja tuetaan maahanmuuttajien työllistymistä.
- Vauhditetaan kohtuuhintaista asuntotuotantoa erityisesti pääkaupunkiseudulla, jotta myös pienipalkkaisten ihmisten on mahdollista tulla alueelle töihin.

PERUSTULOON NOJAAVA SOSIAALITURVA

TILANNEKUVA

Sosiaaliturva on vaikeasti hahmottuva tilkkutäkki, joka ei suojaa köyhyydeltä eikä jouta muuttuvien elämäntilanteiden mukaan. Tie ulos köyhyydestä on vaikea, koska työn vastaanottaminen ja lisäansioiden hankkiminen ei useinkaan ole kannattavaa sosiaaliturvan kannustinloukkujen takia.

STRATEGISET TAVOITTEET

- Siirrytään perustuloon nojaavaan sosiaaliturvaan.
- Tavoitteena on sosiaaliturva, joka
  - takaa nykyistä tasoa vastaavan perusturvan ja suojaa väliin-putoamiselta kaikissa tilanteissa.
  - tekee kaikesta työnteosta kannattavaa ja lisää sitä kautta työhön osallistuvien määrää merkittävästi.
  - mahdollistaa joustavan liikkumisen eri elämäntilanteiden välillä (opiskelija, työtön, palkansaaja, kotivanhempi, yrittäjä) tai erilaisten "statusten" yhdistämisen.

TAVOITTEENA ON
SOSIAALITURVA, JOKA
TEKEE KAIKESTA
TYÖNTEOSTA KANNATTAVAA.

HALLITUSKAUDEN KÄRKIHANKKEET

- Toteutetaan perustulokokeilu, jonka perusteella voidaan arvioida perustulon välittömiä ja dynaamisia vaikutuksia eri elämäntilanteissa olevilla ihmisillä. Kokeilussa perustulon tulee olla vähintään nykyisen perusturvan tasolla.
- Tulosten perusteella valmistellaan perustuloon nojaava sosiaaliturvauudistus.
- Otetaan askeleita kohti perustuloa:
  - Parannetaan edelleen työn ja sosiaaliturvan yhteensovittamista niin, että työnteosta tulee kannattavampaa.
  - Nostetaan asumistuki suurissa kaupungeissa sille tasolle, ettei toimeentulotukea tarvitse käyttää enää asumismenoihin.
  - Tilkitään nykyisen perusturvan aukkoja ja helpotetaan esimerkiksi yrittäjän ja palkansaajan roolien yhdistämistä.
  - Otetaan käyttöön kansallinen tulorekisteri, jonka avulla sosiaaliturva sopeutuu automaattisesti ja reaaliaikaisesti tulojen muutoksiin. Näin jokainen saa hänelle kuuluvat etuudet.

ENERGIAREMONTTI JA UUDET KASVUALAT

TILANNEKUVA

Ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi maailman päästöt on muutamassa vuosikymmenessä leikattava murto-osaan nykyisestä. Globaalit ympäristöongelmat vaativat korkeaan osaamiseen nojaavia ratkaisuja. Näiden seurauksena globaali kysyntä suuntautuu puhtaaseen teknologiaan, palveluihin ja tuotantoon. Samaan aikaan automaation ja robotiikan kehitys muuttaa tuotannon ja tuotteiden olemusta. Vanhoja ammatteja katoaa, mutta tilalle syntyy uusia. Nämä muutokset sisältävät valtavia kaupallisia ja taloudellisia mahdollisuuksia, joihin Suomen kannattaa tarttua.

STRATEGISET TAVOITTEET

- Kotimaisen uusiutuvan energian osuus on vähintään 60% vuonna 2030.
- Puhtaisiin kotimaisiin energialähteisiin nojaava energiavallankumous on luonut 50 000 uutta työpaikkaa Suomeen.
- Luovutaan kivihillen käytöstä energiantuotannossa vuoteen 2025 mennessä.
- Suomi on maailman johtavia maita puhtaan teknologian sekä bio- ja kiertotalouden aloilla.
- Yhteiskunta on modernisoitu digitalisaation, luovan talouden ja avointen tietoratkaisujen avulla. Se tuottaa ihmisille parempia palveluja vähemmällä luonnonvarojen kulutuksella ja luo edellytyksiä uudelle yritystoiminnalle.
- Metropolissa ja suurissa kaupungeissa asuminen, liikenne ja palvelut nivoutuvat älykkääksi ja vähäpäästöiseksi kokonaisuudeksi.

HALLITUSKAUDEN KÄRKIHANKKEET

- Perustetaan energiarahasto vauhdittamaan uusiutuvaan hajautettuun tuotantoon nojaavaa energiaremonttia.
- Vauhditetaan hajautettua energiantuotantoa mm. siirtymällä netto-laskutukseen ja purkamalla maalämmön sekä aurinko- ja tuulivoiman tiellä olevia hallinnollisia esteitä.
- Vauhditetaan siirtymää älykkääseen sähköverkkoon esimerkiksi alueellisella pilotilla.
- Siirretään kaupunkiliikennettä raiteille. Toteutetaan Pisara-rata sekä Tampereen ja Turun ratikat sekä Raide-Jokeri. Selvitetään Oulun seudun lähijunaliikenteen toteutus.
- Nopeutetaan siirtymää sähkö- ja vähäpäästöisiin autoihin niitä suosivalla vero- ja tukipolitiikalla.
- Tuetaan energiatehokkuuden parantamista ja lämmitystapamuutoksia kotitalousvähennyksen avulla ja mahdollistetaan sen hyödyntäminen myös taloyhtiössä.
- Laaditaan vihreä teollisuusstrategia, joka tähtää menestymiseen uusilla maailmanlaajuisilla kasvualoilla ja joka lisää vientiä, parantaa kauppatasetta ja tuo uutta työtä sekä vaurautta.
- Kehitetään innovaatio- ja rahoitusjärjestelmiä niin, että painopiste siirtyy uusiin lupaaviin kasvualoihin (clean tech, biotalous, kiertotalous, robotiikka, hyvinvointiteknologia, luovat alat).
- Suunnataan määrätietoisesti julkisia hankintoja innovatiivisiin, vähähiilisiin ja puhtaisiin tuotteisiin ja palveluihin.

JULKISEN SEKTORIN RAKENNEUUDISTUKSET

TILANNEKUVA

Julkisissa palveluissa on liikaa jäykkyyttä ja turhaa byrokratiaa. Sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteet vaativat perusteellisen uudistuksen, jotta pystymme takaamaan palvelut ja vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin. Digitalisaation mahdollistamalla uusilla toimintatavoilla voidaan meillä siis parantaa samanaikaisesti sekä palvelutuotannon tuottavuutta että palvelun laatua.

STRATEGISET TAVOITTEET

- Nostetaan Suomi digitaalisten julkisten palveluiden kärkimaaksi.
- Uudistetaan sosiaali- ja terveyspalveluiden rakenne ja rahoitus niin, että ennaltaehkäisy ja julkinen perusterveydenhuolto vahvistuvat ja terveyserot kapenevat. Näin kykenemme vastaamaan ikääntyvän väestörakenteemme haasteisiin.
- Digitalisoidaan palveluiden tarjonta ja tuotanto. Päivitetään toimintatapoja, tekniikkaa ja niitä koskevia säädöksiä.
- Tehdään henkilöstön ennakoivasta uudelleenkoulutuksesta osa digitalisointuneen Suomen julkista sektoria.

HALLITUSKAUDEN KÄRKIHANKKEET

- Toteutetaan sote-uudistus ja siirrytään yksikanavaiseseen rahoitukseen.
- Julkisen sektorin digitalisaatiota vauhditetaan avaamalla tietovarantoja ja luomalla uudenlaisia liiketoiminnan edellytyksiä.
- Arvioidaan kaikkien toimenpiteiden yhteydessä sukupuoli- ja lapsivaikutukset sekä vaikutukset tulonjakoon.
- Julkisen sektorin digitalisaatiota vauhditetaan määrittelemällä vastuviranomaiset, avaamalla tietovarantoja ja rajapintoja, hyödyntämällä avoimia standardeja ja lähdekoodia, purkamalla hallinnollisia esteitä ja huolehtimalla sähköisten palveluiden esteettömyydestä.
- Siirrytään reaaliaikaiseen taloustietojen rekisteröintiin ja otetaan käyttöön kansallinen tuloekisteri.
- Hyödynnetään kokeiluja ja pilottihankkeita toimintatapojen uudistamisessa.
- Voimaannutetaan ihmisiä avaamalla heitä koskevat tiedot, esim. terveystiedot heille itselleen (mydata) ja tuetaan omaehtoista omien elämäntapojen ja terveydentilan seurantaa.

TOTEUTETAAN
SOTE-UUDISTUS JA
SIIRRYTÄÄN
YKSIKANAVASEEN
RAHOITUKSEEN.

PAREMPI YMPÄRISTÖ

TILANNEKUVA

Suomen luonnon monimuotoisuuden köyhtymistä ei ole saatu pysäytettyä, vaikka olemme sitoutuneet siihen vuoteen 2020 mennessä. Samoin tavoitteet vesien hyvän tilan saavuttamisesta ovat etääntyneet.

Ympäristön, luonnon ja ekosysteemipalveluiden turvaaminen on välttämätöntä, jotta ihmisen elämän edellytykset säilyvät maapallolla. Ihmisen ja ympäristön hyvinvointi kulkevat käsi kädessä.

STRATEGISET TAVOITTEET

- Turvataan luonnonsuojelun rahoitus siten, että monimuotoisuuden köyhtymistä ehkäisevät tavoitteet toteutuvat.
- Vesien, erityisesti Suomenlahden ja Saaristomeren sekä rannikon jokien, hyvän laatutason saavuttaminen.
- Täydennetään kansallispuistoverkkoamme luontomatkailun edellytysten parantamiseksi ja luonnon monimuotoisuuden vahvistamiseksi.
- Otetaan ilmastopolitiikassa tavoitteeksi vähintään 55% päästövähennys vuoteen 2030 mennessä (Suomi ja EU)
- Vuoteen 2050 mennessä siirrytään 100% uusiutuvaan, päästöttömään energiaan.
- Edistetään materiaalitehokkuutta ja viedään Suomea kohti kiertotaloutta.

HALLITUSKAUDEN KÄRKIHANKKEET

- Toteutetaan soidensuojelun täydennysohjelma täysimääräisenä ja jatketaan Metso-ohjelman toimeenpanoa.
- Perustetaan ainakin kaksi uutta kansallispuistoa.
- Edistetään vesiensuojelua tehostamalla ravinteiden kierrätystä ja toteuttamalla mm. kosteikkoja ja suojavyöhykkeitä.
- Turvataan vaelluskalojen luontainen elinkierto purkamalla kulkuesteitä ja asettamalla myös vanhoille vesivoimaloille kalatievelvoitteet.
- Turvataan vahvan ja itsenäisen ympäristöhallinnon asema.
- Karsitaan ympäristölle haitallisia tukia ja otetaan käyttöön kiertotaloutta tukevia kannusteita.
- Toteutetaan eläinten oikeuksia ja hyvinvointia parantava eläinsuojelulain kokonaisuudistus.
- Luovutaan turkistarhauksesta siirtymäajalla.
- Edistetään Arktisen luonnon suojelua. Ei osallistuta arktiseen öljynporauksen valtionyhtiöiden kautta.

TURVATAAN

VAHVAN JA ITSENÄISEN YMPÄRISTÖHALLINNON ASEMA.

MAAILMAN PARAS KOULUTUS

TILANNEKUVA

Suomalainen koulutus varhaiskasvatuksesta korkea-asteelle on haasteiden edessä: valtion ja kuntien säästökuurit ovat kiristäneet resurssit äärimmilleen niin, että laatu kärsii. Samalla maailman muuttuminen edellyttää koulutuksen perustavanlaatuista uudistumista. Koulutuksen tasa-arvo on vaarassa koulujen välisten erojen kasvaessa ja koulutuksen periytyvyyden lisääntyessä.

STRATEGISET TAVOITTEET

- Varhaiskasvatuksen ja koulutuksen resurssit on turvattu sille tasolle, että koulutusjärjestelmä pystyy vastaamaan asetettuihin haasteisiin.
- Suomalainen koulutus on maksutonta, maailman parasta ja tasa-arvoista kaikilla asteilla. Olemme maailman osaavin kansa.
- Koulumme ja oppilaitoksemme ovat moderneja ja tasa-arvoisia ja niissä syntyy ja vahvistuu oppimisen ilo.
- Koulutus antaa kaikille perusvalmiudet elämään digitaalisessa yhteiskunnassa
- Korkeakouluissa vallitsee työrauha. Pitkäjänteisen ja vakaan rahoituksen ansiosta korkeakouluissa tehdään huippuluokan tutkimusta ja kehitetään suomalaista huippuosaamista.
- Laaja-alaista sivistystä tukevat laadukkaat, julkiset ja saavutettavat kirjasto- ja kulttuuripalvelut.

HALLITUSKAUDEN KÄRKIHANKKEET

- Suunnataan rakenteiden kehittämisestä syntyvät säästöt koulutuksen laadun parantamiseen ja taataan siten koulutuksen resurssit kehittyä.
- Toteutetaan päivähoitouudistuksen toinen vaihe niin, että pedagogiset tavoitteet toteutuvat ja henkilöstön työolosuhteet paranevat.
- Modernisoidaan koulutus uusilla oppimisympäristöillä ja oppimismenetelmillä, digitalisaation mahdollisuuksia hyödyntäen.
- Vahvistetaan luonnon ja ihmisen hyvinvointia ja luovuutta pitkäjänteisesti lisäämällä koulujen taide-, kulttuuri- ja ympäristökasvatusta.
- Huolehditaan opettajien täydennyskoulutuksesta ja työssä jaksamisesta.
- Vahvistetaan kouludemokratiaa ja oppilaiden ja opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksia oman työnsä tekemiseen.
- Pidetään huolta koulutuksen tasa-arvosta (maksuttomuus, kohdennettu tuki haasteellisissa ympäristöissä toimiville kouluille).
- Nopeutetaan opintoja kehittämällä opintotukea täyspäiväisen opiskelun mahdollistavaksi.
- Kohennetaan perustutkimuksen resursseja korkeakouluissa.
- Panostetaan tutkimuslaitosten ja korkeakoulujen julkiseen tutkimus- ja kehitystyön rahoitukseen yhteistyössä yhteiskunnan muiden toimijoiden kanssa.
- Lisätään uuden tekniikan käyttöä oppimisessa kaikilla asteilla.

HYVINVOIVAT IHMISET

TILANNEKUVA

Yhteiskunta on jakautunut entistä voimakkaammin. Köyhyys on syventynyt ja periytyy sukupolvelta toiselle. Kaikki eivät enää näe mahdollisuuksia parempaan elämään. Eriarvoisuus näkyy selvästi myös terveyseroissa ja elinajanodotteessa.

Sukupuolten välinen tasa-arvo ei vielä ole toteutunut eikä kaikkia ihmisiä kohdella yhdenvertaisesti. Maahanmuuttajat kohtaavat avointa rasismia eikä kotouttaminen toimi riittävällä tavalla.

STRATEGISET TAVOITTEET

- Tulo- ja varallisuuserot ovat kaventuneet ja köyhyys vähentynyt.
- Hyvinvointi- ja terveyserot ovat kaventuneet ja syrjäytyminen vähentynyt.
- Sukupuolten tasa-arvo on toteutunut.
- Vähemmistöjä syrjivä lainsäädäntö on poistettu ja syrjintä yhteiskunnassa vähentynyt merkittävästi.
- Suomi on avoin ja suvaitsevainen maa, joka ei salli rasismia missään muodossa.
- Maahanmuuttajien kotoutuminen ja työllistyminen on nopeaa.

RASISMILLE ASETETAAN NOLLATOLERANSSI.

HALLITUSKAUDEN KÄRKIHANKKEET

- Tehdään finanssipolitiikkaa, joka tukee tulo- ja varallisuuserojen kaventamista sekä köyhyyden torjumista.
- Saatetaan sote-uudistus maaliin niin, että tuloksena on tasa-arvoinen ja toimiva terveydenhuolto kaikille.
- Vahvistetaan nuorisotakuun toteuttamista. Vähennetään mielenterveyssyistä työkyvyttömyyseläkkeelle siirtymistä vahvistamalla nuorten mielen-terveyspalveluita.
- Vahvistetaan sukupuolten välistä tasa-arvoa ja naisten osallistumista työelämään jakamalla tasaamalla vanhemmuuden kustannukset ja siirtymällä kohti 6+6+6 -mallia.
- Torjutaan lapsiperheiden köyhyyttä ehkäisemällä ongelmia ennalta mm. kehittämällä tukipalveluita.
- Torjutaan asunnottomuutta ja lisätään kohtuuhintaista sosiaalista asuntotuotantoa.
- Siirretään omaishoidon tuki Kelan maksettavaksi ja asetetaan näin kaikki omaishoitajat tasavertaiseen asemaan.
- Poistetaan syrjintää lainsäädännöstä uudistamalla translaki ja hyväksymällä äitiyslaki.
- Parannetaan maahanmuuttajien kotouttamista mm. lisäämällä kieli-koulutusta ja parantamalla tarjontaa.
- Rasismille asetetaan nollatoleranssi.

EU-LINJAUKSET

Suomen kansainvälisen yhteistyön tärkein vaikutuspaikka on Euroopan unioni. EU:n tulee edistää ihmisoikeuksia, rauhaa ja köyhyyden sekä eriarvoisuuden vähentämistä koko maailmassa. EU:n on edistettävä kunnianhimoista ympäristö- ja ilmastopolitiikkaa niin jäsenmaissa kuin kansainvälisissä neuvotteluissa. EU:n talouspolitiikan tulee perustua ihmisten ja ympäristön hyvinvoinnille. Talouspolitiikan kansanvaltaista kontrollia on vahvistettava ja verovälttelyä ehkäistävä.

- Suomi ja EU toimii aktiivisesti sen eteen, että kansainvälisissä ilmastoneuvotteluissa saadaan aikaan sitova sopimus, jossa on kunnianhimoiset päästövähennykset kaikille maille ja jolla lämpeneminen voidaan rajoittaa enintään kahteen asteeseen.
- Ilmastopolitiikassa EU:n on oltava kunnianhimoisen ja tavoiteltava vähintään 55 prosentin päästövähennyistä vuoteen 2030 mennessä
- Tavoitteena on pitää kaikki nykyiset euroalueen maat yhteisessä valuutassa.
- Suomi on mukana tukemassa euroalueen kriisimaita, myös Kreikkaa, esimerkiksi Euroopan vakausmekanismin (EVM) kautta.
- Kriisimaiden tukiohjelmia tai laina-aikojen ehtoja voidaan järjestellä sillä edellytyksellä, että kriisimaat toteuttavat taloutta tervehdyttäviä uudistuksia.
- Kriisimaiden tukiohjelmat toteutetaan niin, että ne eivät kurjista kansalaisia vaan tukevat työllisyyttä ja kasvua. Lähtökohtana on, että tukimekanismien myönnettyt lainat maksetaan takaisin.
- Kansainväliset kauppaneuvottelut (TTIP, TISA) on käytävä nykyistä avoimemmin sekä demokraattisemmin.
- Kauppa- ja investointisopimukseen ajetaan sitovia kestävän kehityksen standardeja, ihmisoikeussuojaa ja kansalaisten tietosuojan varmistamista. Ympäristönsuojelua, työoloja ja sosiaalisia oikeuksia koskevaa lainsäädäntöä ei saa rajoittaa. Investointisuojakiistat tulee ratkaista normaaleissa tuomioistuinkäsittelyissä.
- Kehitetään verokoordinaatiota jäsenvaltioiden keskinäisen verokilpailun hillitsemiseksi ja säädetään verotukselle vähimmäistasoja.
- Pyritään veroparatiisien lakkauttamiseen ja edistetään kansainvälistä sääntelyä siirtohinnoittelulle. Laaditaan EU:n musta lista veroparatiisimaista.
- Vahvistetaan yritysvastuuta ja laajennetaan maakohtaisen raportoinnin velvoitetta kaikkiin yrityksiin.
- Suomi toimii aktiivisesti kansainvälisen transaktioveron edistämiseksi myös Euroopan tasolla.
- Välimeren alueen siirtolaisvirtojen katastrofaalinen tilanne ratkaistaan käyttäen laajaa keinovalikoimaa. Lähtömaissa vakautetaan oloja ja niihin osoitetaan taloudellista ja humanitaarista apua. Ihmissalakuljetuksia torjutaan. Turvapaikanhakijoiden vastaanotto jaetaan oikeudenmukaisesti ja Suomi kantaa osansa vastuusta.
- Yhteisen maatalouspolitiikan väliarvion perusteella tehdään uudistuksia, joilla parannetaan ympäristön tilaa ja eläinten kohtelua EU:ssa.

ULKO- JA TURVALLISUUSPOLITIikka

ULKOPOLITIikka

Suomi toimii aktiivisesti YK:n vahvistamiseksi, ja tukee alueellisten organisaatioiden, kuten ETYJ:n käyttöä konfliktien ratkaisemisessa. Suomi edistää rauhavälitystä, rauhanturvatoimintaa ja siviilikriisinhallintaa osana konfliktien ratkaisua.

Suomi pitää tärkeänä periaatteena kansainvälisten sopimusten kunnioittamista ja maiden suvereniteetin tunnustamista. Suomi pyrkii konfliktien ratkaisuun rauhanomaisin keinoin eikä hyväksy voimapolitiikan käyttöä. Tämän vuoksi Suomi osallistuu Ukrainan kriisin ratkaisemiseksi myös EU:n yhteisiin talouspakotteisiin Venäjään vaikuttamiseksi.

Toimivat Venäjä-suhteet sekä Itämeren alueen vakaus ovat Suomelle tärkeitä. Näitä toteutetaan osana kansainvälistä yhteistyötä, EU:n kautta ja kahdenvälisesti.

Kansainvälisen jännityksen lisääntyessä huoltovarmuus nousee yhä tärkeämmäksi. Sen vuoksi Suomi tukee ratkaisuja, joilla huoltovarmuutta ja energiaturvallisuutta parannetaan sekä kansallisella että EU-tasolla.

Suomi pitää tärkeänä demokratian ja ihmisoikeuksien kunnioittamista, ja on valmis tukemaan demokratia- ja ihmisoikeusliikkeitä sekä ihmisoikeuspuolustajia kaikkialla maailmassa.

Suomi toimii aktiivisesti arktisten alueiden luonnonsuojeluverkoston kehittämiseksi. Arktisen yhteistyön kehittäminen on tärkeää, mutta Suomi ei kannata pohjoisten fossiilivarantojen hyödyntämistä. Saamelaisten oikeuksia vahvistetaan ratifioimalla ILO 169 -sopimus.

Suomi tavoittelee YK:n asettamaa 0,7 %:n tavoitetta eikä leikkaa kehitysyhteistyöstä. Päästöhuutokauppatulot ohjataan edelleen kehitys- ja ilmastorahoitukseen. Suomi sitoutuu YK:n Post-15 tavoitteisiin ja niiden toimeenpanoon myös kotimaassa.

SUOMI EI LEIKKAA KEHITYSYHTEISTYÖSTÄ.

Suomi painottaa kehityspolitiikassaan ihmisoikeuksien ja demokratiakehityksen tukemista, köyhyyden poistamista, kestävä kehitystä, ilmastomuutoksen hillintää, kehitysmaiden omien verojärjestelmien kehittämistä ja koulutusta. Myös seksuaali- ja lisääntymis-terveys sekä naisten, vammaisten ja seksuaalivähemmistöjen oikeudet ovat Suomen toiminnassa tärkeitä. Suomen kehityspolitiikka on johdonmukaista, avointa ja tuloksellista. Kauppapolitiikalla tuetaan kehityspolitiikan tavoitteita.

TURVALLISUUS- JA PUOLUSTUSPOLITIikka

Suomi säilyy nykytilanteessa sotilaallisesti liittoutumattomana maana. Turvallisuuspolitiikasta tehdään hallituskaudella kokonaisvaltainen selvitys, jonka osana selvitetään myös mahdollisen NATO-jäsenyyden edut ja haitat. Suomen sotilaallista yhteistyötä Ruotsin kanssa lisätään muun muassa materiaalihankinnoissa.

Suomi pyrkii syventämään EU:n yhteistä ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa. Vaikutetaan siihen, että EU:n kyky toimia kriisinhallintatehtävissä ja kriisien pysäyttämiseksi vahvistuu. EU:n nopean toiminnan joukot sekä pooling & sharing -periaate ovat tässä avainasemassa.

Asepalveluksen sisältöä kehitetään ja siinä otetaan entistä paremmin huomioon uudet turvallisuusuhat, kuten hybridi- ja kyberuhat. Turvataan uskottavan puolustuksen kannalta välttämättömät puolustusvoimien materiaalihankinnat.

SUOMI SÄILYY
NYKYTILANTEESSA
SOTITAALLISESTI
LIITTOUTUMATTOMANA MAANA.

Kehitetään osallistumista kansainväliseen kriisinhallintaan. Lisätään Suomen osallistumista YK-johtoihin rauhanturvaoperaatioihin siten, että YK-johtoisten rauhanturvaoperaatioiden osuus säilyy merkittävänä. Mikäli Ukrainan kriisin ratkaisemiseksi alueelle tarvitaan kansainvälistä rauhanturvaoperaatiota, Suomella tulee olla valmius siihen osallistumiseksi.

Suomi varautuu uusien uhkien torjumiseen ja käsittelyyn, kuten ympäristökatastrofien aiheuttamiin kriiseihin.

